

ПРО ДЕЯКІ ВИМОГИ ДО ТЕРМІНІВ, ВСТАНОВЛЕНІ ДСТУ 3966-2000

© Виталь Моргунок, 2002

У статті викладено вимоги до термінів, встановлені стандартом ДСТУ 3966-2000. Вимоги стосуються зокрема особливостей вживання українських віддіслівних іменників, прикметників та дієприкметників. Подано багато практичних прикладів щодо цих правил.

This article comprises the requirements for the terms established by standard ДСТУ 3966-2000. This standard specifies the peculiarities of usage for verbal nouns, verbal adjectives and participles in Ukrainian language. The author gives a lot of examples to determined rules.

Стандарт ДСТУ 3966-2000 "Термінологія. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять" розроблено в Українському науково-дослідному інституті стандартизації, сертифікації та інформатики (УкрНДІССІ) Держстандарту України згідно з постановою колегії Держстандарту України №10-97 від 02.09.97, п. 2 "Про перегляд КНД 50-011-93 Основні положення та порядок розробки стандартів на терміни та визначення" та згідно з планом державної стандартизації на 1998 р. (код 09.1.001-98).

Цей стандарт розроблено на заміну КНД 50-011-93, щоб усунути труднощі, непорозуміння та суперечності, які виникали в процесі роботи (розроблення, експертування, погоджування) над термінологічними стандартами через неправильне розуміння неточно сформульованих настанов КНД 50-011-93, а також через невідповідність деяких вимог сучасному стану справ. Зокрема, чітко визначено об'єкт стандартизації (п. 7.4, 7.4.11.3) та статус складників змісту стандарту на терміни і визначення понять, удосконалено процедуру розроблення їх. Додатки Г і Д доповнено погодженими з Інститутом української мови НАН України вимогами до термінів та визначень понять, дотримання яких сприятиме:

- усталюванню однозначності термінів;
- уніфікуванню мовних засобів, необхідному для внутрішнього гармонізування науково-технічної термінології;
- шліфуванню українського науково-технічного стилю мовлення.

Дотримання цих норм також дасть змогу:

- полегшити сприймання і розуміння науково-технічного тексту;
- впорядкувати і пришвидшити процес узгоджування і удосконалювання української науково-технічної термінології;
- випрацювати українську термінологію, що відповідатиме традиціям, духові й структурі сучасної української літературної мови;
- забезпечити від руйнування, відродити і розвивати цілісність та системність української наукової і ділової мови.

Цей стандарт відповідає ISO 704 Principles and methods of terminology (Засади і методи термінології) в частині загальних (міжнародних) вимог до термінів і визначень понять, до

яких, зокрема, належить вимога чітко розрізняти фундаментальні поняття: предмету, процесу, властивості. Крім того стандарт містить вимоги до термінів, зумовлені специфікою української мови, головне місце серед яких належить правилам вживання дієслів, віддієслівних іменників, віддієслівних прикметників та дієприкметників. Ці правила беруть свій початок від рекомендацій для укладачів словників, вироблених Інститутом української наукової мови Української академії наук, спираються на рекомендації низки Міжнародних наукових конференцій «Проблеми української науково-технічної термінології» (Львів, 1992, 1993, 1994, 1996). Зокрема, на 3-ій конференції секція 2 «Теоретичні засади формування української науково-технічної термінології» ухвалила рекомендувати:

а) для подавання понять, позначуваних у російській мові дієприкметниками, в українській мові вживати окремі засоби:

- перебування у стані дії позначати дієприкметниками та описовими конструкціями,
- властивості об'єктів і суб'єктів, дії – прикметниками,
- назви об'єктів і суб'єктів дії – іменниками;

б) розрізняти засоби позначання понять процесу і наслідку процесу.

Отже, щоб задовольнити основні вимоги до термінів, забезпечити внутрішню згармонізованість української термінології та однозначну зрозумілість і несуперечливість українського науково-технічного стилю, забезпечити від руйнування, відродити і розвивати цілісність та системність структури української наукової і ділової мови, розробляючи термінологічні стандарти, ДСТУ 3966 рекомендує, зокрема, дотримуватися правил словотворення і слововживання, викладених у п.п. Г.4.1, Г.9.1 – Г.9.11.

Для кожного з таких фундаментальних понять, як дія, подія і наслідок дії, зважаючи на те, що найзагальніша назва дії в українській мові – дієслово недоконаного виду, треба стандартувати різні самостійні терміни, зокрема, дію треба позначати віддієслівними іменниками з суфіксом *-ня*, утвореними від дієслів недоконаного виду: *ізолювання, класифікування, повертання, згинання, устатковування*, подію – віддієслівними іменниками з суфіксом *-ня*, утвореними від дієслів доконаного виду: *заізолювання, розкласифікування, повернення, зігнення, устаткування*, а об'єкти – відповідними однокореневими іменниками з іншими суфіксами або без них: *ізоляція, класифікація, поворот, згин, устаткування* (Г.4.1).

Терміни-іменники на позначення загальної абстрактної назви дії (процесу) і терміни-іменники на позначення події треба подавати в одній терміноstatті, використовуючи для цього квадратні дужки (Г.9.1).

Поряд із кожним іменником у фігурних дужках треба подавати дієслова недоконаного і доконаного видів, від яких ці іменники утворено, щоб:

- дати змогу в нормативних документах вживати дієслова на правах застандартованих термінів, оскільки для української мови дієслівний спосіб позначання дії (процесу) природніший за іменниковий;

- уточнити значення віддієслівних іменників на позначення дії і події, необхідних для викладу текстів в українському науковому і діловому стилях;

- допомогти краще сприймати і розуміти іменники, які означають абсолютно те саме, що й відповідні дієслова, наприклад:

[видовжування {видовжувати}] [видовження {видовжити}]

[збільшування {збільшувати}] [збільшення {збільшити}] довжини {-у} тіла

Такі дієслова треба подавати в алфавітному покажчику окремо від іменників як застандартовані терміни (Г.9.1.1).

Терміни, що означають назви виконавців дії та засобів і способів виконання дії, у розгорнутій формі мають таку структуру:

<назва суб'єкта> (для) <назва дії> (<назва об'єкта>),

наприклад: *прилад для вимірювання тиску; алгоритм розв'язування задачі.*

Примітка 1. Тут словом *суб'єкт* позначено як власне виконавця дії, так і засіб чи спосіб виконання дії; (для), (<назва об'єкта>) – необов'язкові складники.

Примітка 2. Кожна з трьох назв-складників терміна може складатися з іменника та його означення чи означень (прикметники, дієприкметники чи іменники, що виражають ознаки пояснюваного іменника): *електронний прилад для точного вимірювання атмосферного тиску,*

алгоритм наближеного розв'язування осесиметричної задачі теплопровідності.

Назву дії у таких мовних конструкціях треба завжди позначати віддієслівним іменником, утвореним від дієслова недоконаного виду, тобто іменником, що означає загальну назву дії. Не можна в таких випадках вживати іменники, що означають подію (Г.9.2).

Активні дійові властивості суб'єктів дії¹ (їхню здатність чи призначеність виконувати дію, спрямовану на об'єкт дії²) треба позначати:

- віддієслівними прикметниками, утвореними за допомогою суфіксів *-льн(ий)*, *-івн(ий)* та *-ч(ий)* від основи інфінітива недоконаного виду: *вимірювальний прилад, гальмівний пристрій, виконавчий орган, або*

- іменниками, утвореними від відповідних прикметників за допомогою суфікса *-ість*: *вибиральність (вибиральна здатність), гальмівність (гальмівна здатність) пристрою* тощо (Г.9.3).

Пасивні дійові властивості об'єктів дії (їхню здатність чи призначеність виконувати пасивну роль у дії – піддаватися впливові суб'єкта дії) треба позначати:

- віддієслівними прикметниками, утвореними за допомогою суфіксів *-н(ий)*, *-овн(ий)*, *-енн(ий)*, *-анн(ий)* від основи інфінітива доконаного виду: *змінний тиск, виліковна хвороба, скориговний напрям, здеформовне тіло, здійснення процедура, здолання перешкода, або*

- іменниками, утвореними від відповідних прикметників за допомогою суфікса *-ість*: *виліковність хвороби, скориговність напрямку, здеформовність тіла* тощо, *здійсненність процедури, здоланність перешкоди* (Г.9.4).

Неперехідні дійові властивості суб'єктів дії (їхню здатність чи призначеність виконувати неперехідну дію³) треба позначати:

- віддієслівними прикметниками, утвореними за допомогою суфіксів: *-к(ий)*, *-лив(ий)*, *-уч(ий)*, *-ав(ий)*, *-ив(ий)* від основи інфінітива недоконаного виду: *летка олія, мінливий відтінок, плавучий док, світливий об'єкт, або*

¹ Суб'єкт дії – особа чи предмет, дія якого спрямована на об'єкт дії – обов'язково інший предмет чи особу.

² Об'єкт дії – предмет чи особа, що зазнає впливу від дії на нього суб'єкта дії.

³ Перехідна дія – дія суб'єкта дії, спрямована на об'єкт дії (*обробляти, різати*).

Неперехідна дія – дія, у якій немає об'єкта дії або його не можна вирізнити (до неперехідної дії належать: взаємодія – *перетинатися, радитися*; дія, спрямована на себе, – *змінюватися, згинатися*; дія, ні на кого й ні на що не спрямована, – *летіти, падати*).

• іменниками, утвореними від відповідних прикметників за допомогою суфікса **-ість**: *леткість олії, мінливість відтінку, плавучість доку, світивість об'єкта* тощо (Г.9.5).

Не можна активні та неперехідні дієві властивості суб'єктів дії позначати активними дієприкметниками (Г.9.6). Наприклад:

неправильно: *ріжучий інструмент, плаваючий док;*
 правильно: *різальний інструмент, плавучий док.*

Ознаки стану об'єктів, спричиненого подіянням на них суб'єктів (подією), треба позначати:

• пасивними дієприкметниками доконаного виду, утвореними від основи інфінітива доконаного виду за допомогою суфіксів **-н(ий)**, **-т(ий)**: *змінений тиск, заправлена балка, вилікувана хвороба, скоригований напрям, zdeформоване тіло, вимитий ґрунт*, або

• іменниками, утвореними від відповідних дієприкметників за допомогою суфікса **-ість**: *скоригованість напрям, zdeформованість тіла, вимитість ґрунту* тощо (Г.9.7).

Ознаки стану об'єктів, спричиненого діянням на них суб'єктів (перебуванням у процесі), треба позначати:

• пасивними дієприкметниками недоконаного виду, утвореними від основи інфінітива недоконаного виду за допомогою суфіксів **-н(ий)**, **-т(ий)**: *змінюваний тиск, виліковувана хвороба, коригований напрям, деформоване тіло, митий ґрунт*, або

• іменниками, утвореними від відповідних дієприкметників за допомогою суфікса **-ість**: *коригованість напрям, деформованість тіла* тощо (Г.9.8).

Не можна дієприкметники недоконаного виду як засіб позначання стану, спричиненого перебуванням у дії, вживати для позначання:

- стану, спричиненого подією (Г.9.7), або
- здатності об'єкта піддаватися дії (Г.9.4),

Такі поняття треба позначати засобами прямої призначеності, зазначеними в п.п. Г.9.8, Г.9.7 та Г.9.4, наприклад:

- *коригований напрям* – напрям, що перебуває у процесі коригування (Г.9.8);
- *скоригований напрям* – напрям, який уже скориговано (Г.9.7);
- *скориговний напрям* – напрям, який можна скоригувати (Г.9.4);
- *коригованість напрям* – характеристика стану напрям, що перебуває в процесі коригування, наприклад: *поточна швидкість коригування напрям* (Г.9.8);
- *скоригованість напрям* – характеристика стану напрям, який вже скориговано, наприклад: *величина, на яку скориговано напрям* (Г.9.7);
- *скориговність напрям* – характеристика здатності напрям піддаватися коригуванню, наприклад: *максимально можлива швидкість коригування напрям* (Г.9.4).

Назви активних і пасивних учасників процесу (суб'єктів чи об'єктів) треба позначати віддієслівними іменниками, найпоширенішими твірниками яких є суфікси **-ач**, **-ник**, **-ар** та ін.: *подрібнювач, пальник, копіювальник, кресляр*. Не рекомендовано вживати для цього прикметники чи дієприкметники в іменниковому значенні:

неправильно: *напрямна* чи *напрямяюча*, правильно: *напрячник* чи *напряжниця*;
 неправильно: *комлектуючі, комлектуюча*, правильно: *комплектовання, комплектівка*;
 неправильно: *складова*, правильно: *складник*.

Віддієслівні іменники із суфіксом **-к(а)** можна вживати на позначення об'єктів, суб'єктів та наслідків дії і не можна вживати на позначення дії чи події (Г.9.10):

неправильно: *оцінка* (дія),
оцінювання (дія), *оцінення* (подія);
 неправильно: *викрутка* (дія),
викручування (дія), *викручення* (подія);

правильно: *оцінка* (наслідок дії),
 правильно: *викрутка* (інструмент);

Добираючи терміни для стандартування, слід віддавати перевагу термінам українського походження перед запозиченими. Однак, у разі доцільності запозичення, іншомовні терміни треба пристосовувати до законів української мови (асимілювати). Зокрема, запозичаючи назву процесу, треба, насамперед, від іншомовного слова утворити українське дієслово недоконаного виду, а далі – всі необхідні похідні слова, наприклад так, як відбулося з похідними від запозиченого слова *форма*: процес – *формувати, формування, сформувати, сформування*; наслідок – *формовання, формація* тощо. Не можна стандартувати іншомовні іменники на позначення дії, що закінчуються на *-ція, -інг, -мент* та ін., які не даватимуть змоги розрізнити поняття дії і події і тим руйнуватимуть структуру української мови. Такими іменниками можна позначати інші поняття: наслідки дії, об'єкти, суб'єкти тощо, наприклад: процес – *публікування, сляб(інг)ування, сортування*; об'єкт – *публікація, сляб, слябіни, сорт, асортимент* (Г.9.11).

Таблиця 1

**Дієслова та віддієслівні іменники для позначання дії, події, наслідку та інших понять
 (згідно з ДСТУ 3966, Додаток Г, п.п. Г.4.1, Г.9.1, Г.9.2)**

Дія (те, що відбувалося, відбувається чи відбуватиметься)	Подія (те, що відбулося чи відбудеться)	Наслідок, об'єкт, стан та ін.
вводити, вв́одження, вв́одіння	вв́ести, вв́едення	вв́ід
вибирати, виби́рання	ви брати, вибрáння	ви б́ір
виводити, виво́дження, виво́діння	ви вести, ви ведення	ви в́ід
виділя ти, виді́ля ння	ви ділити, ви ділення	ви ді́л [1; 3]
виконувати, виконóвання	ви конати, ви конáння ⁴	ви ќін
викладати, викладáння	ви класти, ви кладення	ви клáд
вимірювати, вимі́рювання	ви мірити ⁵ , ви мірення	ви м́ір
випробовувати, випробóввання	ви пробувати, ви пробування ⁶	ви пробá [1; 4; 7]
вирізати, вирі́зання	ви різати, ви різання	ви р́із
виробля ти, виробл́я ння	ви робити, ви роблення	ви р́іб
відбирати, відби́рання	відібрати, відібрáння	відб́ір
відгалужувати, відгалóжування	відгалузити, відгалóження	відгалóзок, відгалóзина [6]
відновлювати, відно́влювання	віднови ти, відно́влення	відно́ва [1; 2; 6] відно́вок [2]
відхили ти, відхил́я ння	відхили ти, відхи́лення	відхил́ [1; 3; 4; 6–8]
вносити, вно́шення, вно́сіння	внести, вно́сення	вно́сок
деформувати, деформóвання	здеформувати, здеформóвання	деформáція
діли ти, ділення	Поділи ти, поділення	поді́л

⁴ Слово «виконáння» утворено всупереч правилам словотворення (бо немає дієслова «виконáти») і його вживання в значенні дії, події та наслідку скальковано з російського «исполнение».

⁵ Дієслово «вимі́ряти» не подано свідомо через те, що його доконаний і недоконаний вид відрізняється лише наголосом, адже в термінології краще вживати форми які відрізняються явно.

⁶ Слово «випробóввання» утворено всупереч правилам словотворення (будову дієслова «випробовувати» скальковано з російського «испы тывать», українські дієслова: *про бувати, ви пробувати і випробóвувати*) і вживання «випробóввання» в значенні дії, події та наслідку також скальковано з російського «испыта ние».

Дія (те, що відбувалося, відбувається чи відбуватиметься)	Подія (те, що відбулося чи відбудеться)	Наслідок, об'єкт, стан та ін.
зауважувати, зауважування	зауважити, зауваження	заувага [1; 3; 7; 9]
звѳдити, звѳдження, звѳдіння	звѳсти, звѳдження	звѳд [1–7]
комбїнувати, комбїнування	скомбїнувати, скомбїнування	комбїнація
контролювати, контролювання	проконтролювати, проконтролювання	контроль (служба, засїб)
користати, користання, використѳувати, використѳування	ви користати, ви користання ⁷	ви користаність кѳристь
крѳслити, крѳлення	накре слити, накре слення	крѳсленик ⁸ [1; 4; 7; 10]
модифїкувати, модифїкування	змодифїкувати, змодифїкування	модифїкація
монтувати, монтування	змонтувати, змонтування	монтаж
навантажувати, навантажування	навантажити, навантаження	навантага ⁹ [1; 7; 10; 11; 12];
надходити, надходження	надїйти, надїйдення	надхїд
називати, називання	назвати, названня	назва
напружувати, напружування	напружити, напруження	напруга
обладнувати, обладнування	обладнати, обладнання	обладдя [9; 10], облада [4], обладунок [1; 4]
орїєнтувати, орїєнтування	зорїєнтувати, зорїєнтування	орїєнтація, зорїєнтованість
оцїнювати, оцїнювання	оцїни ти, оцїнення	оцїнка
падати, падання ¹⁰	(в)упасти, (в)упадення	упад [1; 3; 7]; упадина
перевозити, перевѳження, перевѳзіння	перевезти, перевѳзення	перевїз
передавати, передавання	передати, передання	передача
позначати, позначання	позначити, позначення	познака [1; 3; 7]
показувати, показування	показати, показання	показ [1–3; 6]
покривати, покривання	покри ти, покриття ¹¹	пѳкрив ¹¹ [1–4; 9; 10]
публїкувати, публїкування	опублїкувати, опублїкування	публїкація, опублїкованість
редагувати, редагування	зредагувати, зредагування	редакція, зредагованість
реєструвати, реєстрування	зарєєструвати, зарєєстрування	(запис в реєстрі) реєстрація

⁷ Слово «використання» утворено всупереч правилам словотворення (бо немає дієслова «використати») і його вживання в значенні дії та події скальковано з російського «использование».

⁸ Крім слова *крѳсленик* у словниках є ще *крѳслюнок*, проте його скальковано із слова *малюнок* всупереч правилам словотворення. Віддієслівні іменники, що означають наслідок дії, на *-унок (-юнок)* утворюються від дієслів на *-увати (-ювати)*: *малювати – малюнок; пакувати – пакунок; рахувати – рахунок* тощо, а від дієслів на *-ити* – іменники на *-еник*: *варити – вареник* тощо.

⁹ ДСТУ 3647-97, ДСТУ 3801-98, ДСТУ 3896-99.

¹⁰ Слово «падіння» і його вживання в значенні дії і події скальковано з російського «падение» (за схемою: *ветер – вітер*), і воно не походить ні від *падати*, ні від *упасти*.

¹¹ Слово «пѳкрив» треба вживати скрізь де йдеться про наслідок дії «покривати» [1; 7; 9; 10], а не тільки там, де це дозволяє російська мова (*волосяной покров, травяной покров* тощо).

Дія (те, що відбувалося, відбувається чи відбуватиметься)	Подія (те, що відбулося чи відбудеться)	Наслідок, об'єкт, стан та ін.
розгалужувати, розгалужування	розгалузити, розгалуження	розгалузок, розгалузина
рознімати, рознімання	розня ти, розняття	рознім [7; 11]
розробля ти, розробля ння	розробити, розроблення	розробок; розробка
сполучати, сполуча ння	сполучи ти, сполучення	сполука
стандарт(из)увати, стандарт(из)ування	застандарт(из)увати, застандарт(из)ування	стандарт, стандартизація застандарт-т(из)ованість
управля ти, управля ння ¹²	–	управа, управник
ухвалювати, ухвалювання	ухвали ти, ухвалення	ухвала

**Сполучність деяких слів з віддієслівними іменниками,
що означають дію чи подію**

Слова, з якими треба сполучати віддієслівні іменники, утворені від інфінітива недоконаного виду, що означають дію (те, що відбувалося, відбувається чи має відбуватися)	
тривалість засоби способи метод методика правила технологія процедура функція порядок настанови рекомендації під час в процесі	завжди

Слова, з якими треба сполучати віддієслівні іменники, утворені від інфінітива доконаного виду, що означають подію (те, що відбулося чи має відбутися)	
момент мить свідоцтво посвідка акт дата день місяць рік план звіт після	завжди здебільшого

Приклади:

тривалість передавання
правила приймання
процедура затвердження
засоби виконання
технологія складання
процедура подавання
настанови щодо впровадження
порядок видавання
засіб пакування
метод розв'язування
функція перетворювання
спосіб готування

момент передання
акт (про) прийняття
дата затвердження
звіт про ви конання
момент складення
день подання
дата впровадження
рік видання
свідоцтво про упакування
час (момент) розв'язання
після перетворення
посвідка про відрядження

¹² Слово «управління» і його вживання в значенні дії і підрозділу установи скальковано з російського «управление» (за схемою: *ветер – вітер*).

**Приклади віддієслівних прикметників та дієприкметників
(згідно з ДСТУ 3966, Додаток Г, п.п. Г.9.3, Г.9.4, Г.9.7, Г.9.8)**

Віддієслівні прикметники, що означають призначеність чи здатність суб'єкта виконувати діяння (перехідну дію)	Дієприкметники, що означають пасивний стан об'єкта, спричинений спрямованим на них:		Віддієслівні прикметники, що означають призначеність чи здатність об'єкта піддаватися діянню (перехідній дії)
	діянням (перехідною дією)	подіями (перехідною подією)	
викладальний	викладаний	ви кладений	викладни й
вимірювальний	вимірюваний	ви мірений	вимірні й
випробувальний	випробовуваний	ви пробуваний	випробни й
випробівчий			випробівчий
відновлювальний	відновлюваний	відновлений	відновний
відновчий			
відтворювальний	відтворюваний	відтворений	відтворний
гармонізувальний	гармонізований	згармонізований	згармонізовний
деформувальний	деформований	здеформований	здеформовний
екранувальний	екранований	заекранований	заекрановний
застосовувальний	застосовуваний	застосований	застосовний
застосівчий			
зберігальний	зберіганий	збережений	збережний
здійснювальний	здійснюваний	здійснений	здійснєний
йменувальний	йменований	найменований	найменовний
класифікувальний	класифікований	покласифікований	покласифіковний
комбінувальний	комбінований	скомбінований	скомбіновний
конвертувальний	конвертований	сконвертований	сконвертовний
кооперувальний	кооперований	скооперований	скооперовний
коригувальний	коригований	скоригований	скориговний
модифікувальний	модифікований	змодифікований	змодифіковний
модернізувальний	модернізований	змодернізований	змодернізовний
навантажувальний	навантажуваний	навантажений	навантажний
називальний	нази ваний	названий	називни й
нанішувальний	нанішуваний	нанішений	нанісни й
напружувальний	напружуваний	напружений	напружни й
керівни й	(не)керований	(не)скерований	(не)скеровний
передбачальний	(не)передбачуваний	(не)передбачений	(не)передбачни й
прогнозувальний	(не)прогнозований	(не)спрогнозований	(не)спрогнозовний
обґрунтовувальний	обґрунтовуваний	обґрунтований	обґрунтовний
обґрунівчий			
оброблювальний	оброблюваний	оброблений	обробни й
обробчий			
обслуговувальний	обслуговуваний	обслугований	обслуговний
обслуговчий	обслуговуваний	обслугований	обслуговний
обслуговувальний	обслуговуваний	обслугований	обслуговний

Віддієслівні прикметники, що означають призначеність чи здатність суб'єкта виконувати діяння (перехідну дію)	Дієприкметники, що означають пасивний стан об'єкта, спричинений спрямованим на них:		Віддієслівні прикметники, що означають призначеність чи здатність об'єкта піддаватися діянню (перехідній дії)
	діянням (перехідною дією)	подіянням (перехідною подією)	
орієнтувальний	орієнтований	зорієнтований	зорієнтовний
оцінювальний	оцінюваний	оцінений	оцінений
очищальний	очищений	очищений	очищений
пакувальний	пакований	упакований	упакований
перевірляний	перевіряний	перевірений	перевірений
покривальний	Покриваний	покриваний	покриваний
простежувальний	простежуваний	простежений	простежений
публікувальний	публікований	опублікований	опублікований
редагувальний	редагований	зредагований	зредагований
реєструвальний	реєстрований	zareєстрований	zareєстрований
ремонтувальний	ремонтований	відремонтований	відремонтований
рознімальний	розніманий	рознятий	розніманий
розроблювальний	розроблюваний	розроблений	розроблений
розробчий			
специфікувальний	специфікований	розспецифікований	розспецифікований
стандарт(из)увальний	стандарт(из)ований	застандарт(из)ований	застандарт(из)ований
уніфікувальний	уніфікований	зуніфікований	зуніфікований
статкувальний	статкований	устаткований	устаткований
устатковувальний	устатковуваний		
устатковчий			

1. Словник української мови (в 11-ти томах). – К.: Наукова думка, 1970–1980. 2. Словарь української мови (в 4-х томах) / Б.Грінченко. – К.: «Наукова думка», 1996. 3. Орфографічний словник української мови: Близько 120 000 слів. / Уклад.: С.І.Головацук, М.М.Пецак, В.М.Русанівський, О.О.Тараненко. – К.: «Довіра», 1994. – 864с. 4. Російсько-український словник (у 3-х томах) – К.: Наукова думка, 1970. 5. ДСТУ 3966-2000 “Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять”. 6. Словник технічної термінології / І.Шелудько, Т.Садовський. – К.: Державне видавництво України, 1928. – 588с. 7. Російсько-український словник наукової і технічної мови / О.Войналович, В.Моргунок – К.: Вирій, Сталкер, 1997 – 256с. 8. Російсько-український словник наукової термінології: Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю та Космос / В.В.Гейченко, В.М.Завірюхіна, О.О.Зеленюк та ін. – К.: Наук. думка, 1998 – 892с. 9. Міжнародна класифікація товарів і послуг для реєстрації знаків (Ніццька класифікація) – К.: Державне патентне відомство України, 1997. 10. Показчик ключових термінів до Міжнародної патентної класифікації – К.: Державне патентне відомство України, 1997. 11. Російсько-український науково-технічний словник / В.Перхач, Б.Кінаш – Львів, 1997. – 456с. 12. Російсько-українсько-англійський військовий словник / В.Карачун, І.Черненко, С.Чиж та ін. – К., Техніка, 2001. – 750с.